

Det lærer man

- Kendskab til tillægsord
- Sikkerhed i bøjningsmønstre
- Fokus på rod + endelser
- Nuancerer og øger ordforråd, så man skriver bedre tekster.

LæringsSnacks
Spil og lær.

www.shop.time2learn.dk

Facitliste ord fra spillepladen + modsætninger (antonymer)

1. grad n-form fx en høj person	t-form fx et højt barn	e-form fx det høje barn	2. grad fx han er højere	3. grad* fx hun er højest
beskidd	beskidd	beskidte	mere beskidd	mest beskidd
ren	rent	rene	renere	renest
billig	billigt	billige	billigere	billigst
dyr	dyrt	dyre	dyrere	dyrest
blød	blødt	bløde	blødere	blødest
hård	hårdt	hårde	hårdere	hårdest
bred	bredt	brede	bredere	bredest
smal	smalt	smalle	smallere	smallest
doven	dovent	dovne	dovnere	dovnest
flittig	flittigt	flittige	flittigere	flittigst
fattig	fattigt	fattige	fattigere	fattigst
rig	rigt	rige	rigere	rigest
gammel	gammelt	gamle	ældre	ældst
ung	ungt	unge	yngre	yngst
glad	glad	glæde	gladere	gladest
sur	surt	sure	surere	surest
god	godt	gode	bedre	bedst
ond	ondt	onde	ondere	ondest
grim	grimt	grimme	grimmere	grimmest
smuk	smukt	smukke	smukkere	smukkest
hurtig	hurtigt	hurtige	hurtigere	hurtigst
langsom	langsomt	langsomme	langsommere	langsomst
høj	højt	høje	højere	højest
lav	lavt	lave	lavere	lavest
klog	klogt	kloge	klogere	klogest
dum	dumt	dumme	dummere	dummost
lang	langt	lange	længere	længst
kort	kortt	korte	kortere	kortest
let	let	lette	lettere	lettest
tung	tungt	tunge	tungere	tungest
lille	lille	lille / små (p)	mindre	mindst
stor	stort	store	større	størst
lys	lyst	lyse	lysere	lysest
mørk	mørkt	mørke	mørkere	mørkest
lækker	lækkert	lækre	lækreere	lækrest
ulækker	ulækkert	ulækre	mere ulække	mest ulække
moderne	moderne	moderne	mere moderne	mest moderne
gammeldags	gammeldags	gammeldags	mere gammeldags	mest gammeldags
modig	modigt	modige	modigere	modigst
bange	bange	bange	mere bange	mest bange
nem	nemt	nemme	nemmere	nemmost
svær	svært	svære	sværere	sværrest
rigtig	rigtigt	rigtige	rigtigere	rigtigst
forkert	forkert	forkerte	mere forkert	mest forkert
sjov	sjovt	sjove	sjovere	sjovest
kedelig	kedeligt	kedelige	kedeligere	kedeligst
stærk	stærkt	stærke	stærkere	stærkest
svag	svagt	svage	svagere	svagest
syg	sygt	syge	sygere	sygest
ras	rast / raskt	raske	raskere	raskest
sød	sødt	søde	sødere	sødest
dum	dumt	dumme	dummere	dummost
tilfreds	tilfreds/tilfredst	tilfredse	mere tilfreds	mest tilfreds
utilfreds	utilfreds/utilfredst	utilfredse	mere utilfreds	mest utilfreds
tyk	tykt	tykke	tykkere	tykkest
tynd	tyndt	tynde	tyndere	tyndest
varm	varmt	varme	varmere	varmest
kold	koldt	kolde	koldere	koldest
våd	vådt	våde	vådere	vådest
tør	tørt	tøre	tørre	tørrest

* husk -e i 3. grad bestemthed (fx **den** højeste pige)

Pas på ikke at forveksle tillægsord (adj.) med afledte biord (adv.), som er et tillægsord i intetkøn, der også har endelsen -t. Husk det på:

Tillægsord (adj.) beskriver navneordet/stedordet

- Huset er **højt** (adj.)
- Drengen er **god** (adj.)

Biord (adv.) beskriver udsagnsordet

- Pigen synger **højt** (adv.)
- Han spiller **godt** (adv.)

Biord der kommer af **tillægsord** kan gradbøjes:

- Jeg synger **godt** (adv.)
- Du synger **bedre** (adv.)
- Mor synger **bedst** (adv.)

fortæller hvordan de synger (udsagnsordet beskrives)

Nogle biord kan gradbøjes som **tillægsord** fx

- ofte - oftere - oftest

Tillægsordsspil

Spil dig klog på tillægsord. Skriv bedre tekster og bliv bedre til at stave. Få også lettere ved at lære fremmedsprog.



Spilleregler



Spil 1 - Bøj ord

- Sæt et ur til fx 20 min.
- Stil hver jeres brik et tilfældigt sted på spillepladen. Der er intet start- og slutfelt. Vælg selv spilleretning.
- Kast på skift terningen, ryk brikken og bøj tillægsordet, I lander på. Fx *glad* - *gladere* - *gladest*.
- Kan man bøje ordet korrekt, får man 1 point.
- Notér løbende point.
- Når uret ringer, vinder spilleren (holdet) med flest point.

Stjernefelterne

Lander man på en stjerne, får man både point og et ekstra slag, hvis man kan bøje ordet rigtigt.



Variation 1 - Bøj antonymet

Spil som før, men bøj nu antonymet (det modsatte). Lander man fx på *glad*, så bøjer man *sur* (se forslag i facitlisten).

Variation 2 - Bøj synonymet

Spil som før, men bøj nu synonym (ord med samme betydning). Lander man fx på *glad*, så bøjer man *munter*.

Tip

Gør spillene skriftlige

Spil 1: Skriv de bøjede ord ned i løbet af spillet.

Spil 2: Skriv sætningerne ned og sæt streg under tillægsordene.

Spilleregler



Spil 2 - slå en sætning

- Spil som spil 1, men i stedet for at bøje ordet, skal man danne én sætning af ordet, man lander på og et navneord.
- Terningen bestemmer også hvilken sætningsskabelon, du skal bruge.

Spil 2: Slå en sætning

- Jeg lægger en/et [] i fryseren.
- Vores [] er [] end jeres.
- Jeg har verdens [] [].
- Hit med alle dine [] [].
- Har du nogensinde smagt en/et [] [] ?
- I nat drømte jeg om den/det [] [].

- Brug tillægsordet, du lander på i det grønne felt og vælg et navneord fra kortet til det blå felt (eller find selv på et).

Spil 2: Forslag til navneord

person direktør kæreste oldemor møgunge englebarn	dyr hund væsen søpølse pukkelhval sommerfugl	ting film drone maleri kuffert snebold	is løg citron lagkage skumfidus
krop øje smil negl mave næse	beklædning hat sok ring jakke bælte	miljø vej hus skov kælder værrelse	abstrakt idé uge drøm følelse oplevelse

Eksempel:

Du slår en 3'er og lander på ordet *fattig*. Modspilleren vælger et navneord, fx *pukkelhval*, og du danner så sætningen: "Jeg har verdens *fattigste* *pukkelhval*." Det giver tit skøre, farverige sætninger ☺.

Baggrundsviden

Hvad er et tillægsord?

En ordklasse du kan finde ved at sætte *at være* foran. Det er ord, der lægger sig til navneord eller stedord. De beskriver egenskaber hos personer, ting og begreber. Du kan finde **synonymer** fx *smuk* / *pæn* eller **antonymer** fx *ren* / *beskidt*.

Hvordan bøjes et tillægsord?

- De bøjes efter køn, tal og bestemthed. (Se eksempler på spilledugen).
- De gradbøjes ved at sætte en endelse på fx *høj* - *højere* - *højest*.
- Nogle tillægsord gradbøjes kun med *mere* og *mest* fx *naiv* - *mere naiv* - *mest naiv*.
- Andre er uregelmæssige fx *lille* - *mindre* - *mindst*.

Hvor står de i sætninger?

- De kan stå foran eller bagved fx: *En glad dreng*. / *Drengen er glad*.
- De kan også lægge sig til andre tillægsord, fx: *En rigtig god dag*.

Hvad bruges de til?

Udnyt dit kendskab til tillægsord, og skriv bedre tekster, der er mere farverige og fyldige. Tillægsord 'maler' billeder i læserens hoved. Brug hele farvepaletten. Tillægsord **beskriver** og **vurderer**. Når der er mange tillægsord, fylder beskrivelserne meget, og som regel står tiden lidt stille, og handlingen skrider ikke fremad.

NB:

- Alle farver er tillægsord (*grøn* - *grønnere* - *grønnest* og *blå* - *mere blå* - *mest blå*)
- Nogle sætninger gør tillægsord til navneord, fx *De søde kommer*.
- Efter ejefald (genitiv) altid e-form, fx *Peters røde bil*, *men Peter har en rød bil*.
- Verbers lange tillægsform kan bruges som tillægsord, fx *Det flyvende tæppe*.